

דף נא.

עין משפט א

הרמב"ם הל' מעשר שני ונטע רבעי פ"ד ה"ט

אין פוּדִין פִּירוֹת מֵעֵשֶׂר אֶלָּא בְּכֶסֶף • שְׁנֵאמַר (דברים יד-כה) 'וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף'. וְכֵן אִם פָּדָה לְעֵצְמוֹ וְהוֹסִיף חֲמִשׁ לֹא יִהְיֶה הַחֲמִשׁ אֶלָּא כֶּסֶף כְּקָרְן. וְאִין פוּדִין בְּכֶסֶף שְׂאִינוֹ מִטְּבַע אֶלָּא בְּכֶסֶף מִפְתָּח שֵׁשׁ עָלְיוֹ צוּרָה אוֹ כֶּתֵב [שְׁנֵאמַר וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף]. וְאִם פָּדָה בְּלֶשׁוֹן שֶׁל כֶּסֶף וְכִיּוֹצֵא בּוֹ וְהוּא הַנִּקְרָא אֲסִימוֹן לֹא עָשָׂה כְּלוּם. וְאִין פוּדִין בְּפָחוֹת מִפְּרוּטָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפוּדָה בְּאֲסִימוֹן:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' חגיגה פ"א ה"ג

שְׁלָמִי שְׂמִיחָה לֹא נִתְּנוּ בָּהֶן חֲכָמִים שְׁעוּר. • בְּעֵת שֶׁיַּעֲלֶה אָדָם לִירוּשָׁלַיִם לְחֹג אִם הָיוּ בְּיָדוֹ קְרָבָנוֹת הָרֵאִיָּה יְבִיאֵם אוֹ יַעֲלֶה עִמּוֹ כֶּסֶף לְקָנוֹת בּוֹ הַקְּרָבָן. וְאִם אִין בְּיָדוֹ כֶּסֶף לֹא יְבִיא שׁוֹה כֶּסֶף אֶפְלוּ הָיָה בְּיָדוֹ שׁוֹה כֶּמָּה זְהוּבִים

ג. כסף משנה: אין פוּדִין פִּירוֹת מֵעֵשֶׂר אֶלָּא בְּכֶסֶף וְכוּ'. וְכֵן אִם פָּדָה לְעֵצְמוֹ וְהוֹסִיף חוּמֵשׁ וְכוּ'. וְאִין פוּדִין בְּכֶסֶף שְׂאִינוֹ מִטְּבַע וְכוּ'. בְּפֶרֶק קֵמָא דְּמֵעֵשֶׂר שְׁנֵי (מִשְׁנָה ב') תַּנֵּן אִין מַחֲלִין מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי עַל אֲסִימוֹן וּבְפֶרֶק הַזֶּהב (דף נ"ד) דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם דְּכִתִּיב וְצִרְתָּ דָבָר שֵׁשׁ עָלְיוֹ צוּרָה וְאִמְרִינֵן הֵתָם דְּחוּמֵשׁוֹ כְּמוֹתוֹ. וּמ"שׁ וְאִם פָּדָה בְּלֶשׁוֹן שֶׁל כֶּסֶף וְכוּ': וְאִין פוּדִין בְּפָחוֹת מִפְּרוּטָה וְכוּ'. יְרוּשְׁלָמִי פ"ד אִמַּר רַבִּי חֲזַקִּיָּה זֶה שֶׁהוּא מַחֲלֵל לֹא יֵהָא מַחֲלֵל עַל חֲצִי פְרוּטָה שֶׁלֹּא יֵהָא כְּמַחֲלֵל עַל אֲסִימוֹן אֶלָּא עַל פְּרוּטָה ע"כ. וְנִרְאָה שְׁכוּוֹנֵת רַבִּינוּ וְהִירוּשְׁלָמִי דָאֵף אִם יֵשׁ בְּמֵעֵשֶׂר כְּמָה פְרוּטוֹת וּמַחֲלֵל אוֹתוֹ עַל מִטְּבַעוֹת שֵׁשׁ בְּכָל אַחַת חֲצִי פְרוּטָה אִינוּ מַחֲלֵל דְּכָל מִטְּבַע פָּחוֹת מִפְּרוּטָה הָרִי הוּא כְּאֲסִימוֹן:

ס. כסף משנה: שלמי שמחה לא נתנו להם חכמים שיעור וכו'. בעת שיעלה אדם לירושלים לחוג וכו' לא יביא שוה כסף וכו'. בפרק יש בכור (דף נ"א) וכפירוש התוספות:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אָסוּר לוֹ לַעֲלוֹת רִיקָם בְּלֹא כֶּסֶף וְלֹא קָרְבָּן. וְלָמָּה אָסוּרוֹ
שְׂעִיפָה בְּיָדוֹ שֶׁנֶּה כֶּסֶף גְּזֵרָה שְׂמָא לֹא יִמָּצֵא לְמַכּוֹר אוֹ
שְׂמָא יִמָּצֵאוּ הַמַּעוֹת סִיגִים:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ו

מְצוּהָ זוֹ נוֹהֶגֶת בְּכֹל מְקוֹם ^ע וּבְכֹל זְמַן. וּבְכַמָּה פּוֹדֶהוּ
בְּחֻמֵּשׁ סְלָעִים שְׁנַאֲמַר (במדבר יח-טז) 'וּפְדוּיָו מִבֶּן חֲדָשׁ
תְּפִידָה'. בֵּין בְּכֶסֶף בֵּין בְּשֵׁוּה כֶּסֶף מִן הַמַּטְלָטְלִין שְׁגוּפָן
מָמוֹן כְּעֵנִין הַשְּׁקָלִים. לְפִיכֵן אֵין פּוֹדִין בְּקַרְקָעוֹת וְלֹא
בְּעֵבָדִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּקַרְקָעוֹת וְלֹא בְּשִׁטְרוֹת לְפִי שְׂאִין
גוּפָן מָמוֹן. וְאִם פָּדָהוּ בָהֶן אֵינוֹ פְּדוּי:

שו"ע יו"ד סימן עה פנייה ג.

ג. החמשה סלעים נותן אותם לכהן בכסף או בשוה כסף ^ב, מכל דבר
חוץ מקרקעות ועבדים ושטרות ^ז, ואם פדה אותו בהם אינו פדוי.

ע. כסף משנה: מצוה זו נוהגת בכ"מ. בספ"ק דקידושין (דף ל"ז) אמרינן דכל מצוה
שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל. ומ"ש ובכל זמן: ובכמה פודהו וכו' בין
בשוה כסף מן המטלטלין שגופן ממון וכו' עד אינו פדוי. משנה וגמ' פ' יש בכור (דף נ':):

פ. משנה וגמ' בבכורות נ"א.

צ. היינו שטר חוב שיש לו על אחרים שאם נתן אותם שטרי חוב אין בנו פדוי, והטעם
שאינן גופם ממון. ועיין בפ"ת ס"ק ז' מח"ס לגבי הצ'קים הבנקאים דגופם ממון.

עין משפט ד

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ז

כָּתַב הָאֵב לַכֹּהֵן שֶׁהוּא חַיֵּב לוֹ חֲמִשָּׁה סְלָעִים חַיֵּב לַתֵּן לוֹ וּבָנוּ אֵינּוּ פְּדוּיִּים. נָתַן לוֹ כָּלִי שְׂאֵינּוּ שְׂוָה בַּשּׁוּק חֲמִשָּׁה סְלָעִים וְקָבְלוּ הַכֹּהֵן בְּחֲמִשָּׁה סְלָעִים הָרִי בָּנוּ פְּדוּיִּים. נָתַן חֲמִשָּׁה סְלָעִים לַעֲשֵׂרָה כֹּהֲנִים בֵּין בְּבֵת אַחַת בֵּין בְּזֵה אַחַר זֶה יֵצֵא:

שו"ע יו"ד סימן ששה פעיף ד

ד. כתב לכהן שהוא חייב לו חמשה סלעים בשביל פדיון בנו, חייב

ק. כסף משנה: כתב לכהן וכו'. משנה שם: נתן לו כלי וכו'. בפרקא קמא דקידושין (דף ח') תניא עגל זה לפדיון בני טלית זו לפדיון בני לא אמר כלום עגל זה בה' סלעים לפדיון בני טלית זו בה' סלעים לפדיון בני וכו' בנו פדוי [האי פדיון] ה"ד אילימא דלא שוי כל כמיניה אלא לאו אע"ג דשוי וכיון דלא קייצי לא לעולם דלא שוי וכגון דקביל כהן עילויה כי הא דרב כהנא שקל סודרא מבי פדיון הבן אמר ליה לדידי חזי לי ה' סלעים אמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא דגברא רבה הוא (ולא אזיל בגילוי הראש) ומיבעיא ליה סודרא ארישיה אבל כ"ע לא כי הא דמר בר רב אשי זבן סודרא מאימיה דרבא מקובי שוה י' בי"ג וכתב הר"ן (דף תרכ"ג ע"ב) על הא דאמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא נראה דה"ה למי שדרכו להתייקר באי זה חפץ שנותן בו לפעמים דמים הללו דמהני דאי לא תימא הכי עגל זה בה' סלעים במה בנו פדוי [אלא ודאי כדאמרן] ומיהו משמע דבעינן שיהא דרכו להתייקר בכיוצא בזה עד כדי דמים הללו הא לאו הכי לא מצי אמר לדידי שוי לי אלא שיש לתמוה על הרמב"ם שכתב [בפי"א מה' בכורים] נתן לו כלי שאינו שוה בשוק חמש סלעים וקבלו הכהן בה' סלעים הרי בנו פדוי ולא חילק אם דרכו להתייקר בו אם לאו עכ"ל. ול"נ שסובר רבינו שכל שהוא שוה ה' סלעים לשום אדם אע"פ שלכהן זה אינו שוה כ"כ יכול לקבלו בה' סלעים והא דאמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא וכו' היינו לומר דאי לשום אדם אינו שוה ה' סלעים לא מהני מאי דאמר רב כהנא לדידי שוה לי ה' סלעים וה"פ לא אמרן אלא כגון סודרא דלרב כהנא ודכוותיה שוה לפעמים ה' סלעים אבל כ"ע כלומר מילתא דלכ"ע לא שוי ה' סלעים כיון דלשום אדם בעולם לא שוה ה' סלעים לאו כל כמיניה וז"ש כלי שאינו שוה בשוק ה' סלעים כלומר בשוק אינו שוה כ"כ אבל לקצת בני אדם שוה ה' סלעים וקבלו הכהן בחמש סלעים בנו פדוי: נתן ה' סלעים לעשרה כהנים וכו'. פרק יש בכור (דף נ"א):

ליתנם לוי ובנו אינו פדוי.

הגה: אמר לכהן שהוא נותן לו לפדות את בנו אינו יכול לחזור בו^ש, מ"מ אם חזר הוי חזרה.

שו"ע יו"ד סימן שה סעיף ט

מ. יא. הפריש חמשה סלעים לפדיון בנו ואבדו, חייב באחריותו^ת עד שיבואו ליד הכהן.

דף נא:

עין משפט א הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ז ה"א

הֶהְקַדְשׁוּת אֵין פּוֹדִין אוֹתָן לֹא בְקַרְקַע. * וְלֹא בְעֵבְדִים שְׁהָרִי הֶקְשׁוּ לְקַרְקַעוֹת. וְלֹא בְשִׁטְרוֹת (מִפְּנֵי) שְׁאֵין גּוֹפֵן מִמוֹן שְׁנֵאמַר וְנָתַן אֶת הַכֶּסֶף. אֶחָד הַכֶּסֶף וְאֶחָד שְׁאֵר הַמְטַלְטְלִין שְׁשׁוּיִן כֶּסֶף. וְאֶפִּילוּ סֹבִין:

ר. דמן התורה פדוי במה שנתחייב עצמו בשטר לכהן, אלא חכמים אמרו שלא יהיה פדוי, גזירה שמא יאמרו פודין בשטרות שיתן לכהן שטר חוב שיש לו על אחרים. ט"ז ס"ק ג'.

ש. מב"מ דף מ"ט ע"א אמר רב פפא ומודה וכו', ובח"ס כתב אפי" אמר שלא בפניו של הכהן שרוצה לתת לפלוני כהן זכה ואסור לחזור בו. פ"ת ס"ק ח'.

ת. ממשנה שם בבכורות נ"א ע"א.

א. כסף משנה: ההקדשות אין פודין אותם לא בקרקע וכו'. בפרק יש בכור (בכורות דף נ"א) תנן אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ולא בהקדשות ובגמרא ולא בהקדשות פשיטא לאו דידיה נינהו אימא ולא הקדשות בכל אלו, ופירש רש"י נפקא לן מקראי בתורת כהנים בפרשת ערכין. ומה שכתב אחד הכסף ואחד שאר המטלטלין ששוין כסף ואפילו סובין:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ז

עין לעיל דף נא. עין משפט ד

שו"ע יו"ד סימן שה פעיף ד

עין לעיל דף נא. עין משפט ד

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' ביכורים פי"א ה"ח

רְצָה הַכֹּהֵן לְהַחְזִיר לוֹ הַפְּדִיּוֹן מִחֲזִיר. **ב** וְלֹא יִתֵּן לוֹ הוּא
וְדַעְתּוֹ שֶׁיַּחְזִיר. וְאִם עָשָׂה כֵּן וְהַחְזִיר לוֹ אֵין בְּנֹו פְּדוּי
עַד שֶׁיִּגְמֹר בְּלָבוֹ לִתֵּן לוֹ מִתְּנָה גְּמוּרָה. וְאִם רְצָה הַכֹּהֵן
אַחַר כֶּף לְהַחְזִיר יַחְזִיר. וְכֵן אִם פָּרַשׁ וְנָתַן לוֹ עַל מְנַת
לְהַחְזִיר הָרִי בְּנֹו פְּדוּי:

שו"ע יו"ד סימן שה פעיף ה

ה. י. רשאי הכהן להחזיר הפדיון גם ברגילות לעניים, וכ"ש שמזה הטעם
לא יקבלם ע"מ להחזיר. ומ"מ אם קבלם ופירש שנותן לו ע"מ
להחזיר^ג הבן פדוי^ד, דמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה.

הגה: ודוקא שאמר ע"מ להחזיר, אבל אמר לכהן הא לך ה' סלעים והחזירים

ב. כסף משנה: רצה הכהן להחזיר לו הפדיון מחזיר וכו' עד יחזיר. גם זה שם: וכן אם
פירש ונתן לו וכו'. בפירקא קמא דקידושין (דף ו'): ומסיים בה התם ואסור לעשות כן
מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות ואיני יודע למה השמיטו רבינו:

ג. ועיין באבן העזר סי' כ"ט, ובב"ש ס"ק א' אם צריך כאן תנאי כפול.

ד. ואם אמר הכהן אני לא מחזיר כופין אותו להחזיר, ופטור הישראל מה' סלעים ואין
לומר כיון שלא נתקיים התנאי נתבטלה המתנה, ואיך בנו פדוי, תירץ המהר"י מיגש
כיון שקיום הדבר אין ביד המקבל אלא הכל תלוי כאן בגמירות דעת נותן המתנה וכיוון
שנותן הה' סלעים על תנאי להחזיר הוא הקנה, נמצא שקיום התנאי אינו בידו של המקבל
וע"כ חייב להחזיר. עיין בכרכי יוסף שהביא דבריו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

לי, לא הוי מתנה ה ואין בנו פדוי.

עין משפט ה. הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"א

הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי אָבִיו שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כא-יז) לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם'. פִּי צַד. הַנִּיחַ חֲמִשָּׁה בָּנִים וְאֶחָד מֵהֶן בְּכוֹר הַבְּכוֹר נוֹטֵל שְׁלִישׁ הַמָּמוֹן וְכָל אֶחָד מֵהָאַרְבָּעָה פְּשׁוּטִים נוֹטֵל שְׁתּוֹת. הַנִּיחַ תְּשָׁעָה בָּנִים הָרִי (הָאֶחָד) הַבְּכוֹר נוֹטֵל חֲמִישִׁית וְכָל אֶחָד מִן הַשְּׁמוֹנָה פְּשׁוּטִים נוֹטֵל עֶשְׂרִית וְכֵן עַל הַחֲלוּקָה הַזֹּאת חוֹלְקִין לְעוֹלָם:

הרמב"ם הל' נחלות פ"ב ה"ח

אֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאִם. פִּי צַד. בְּכוֹר וּפְשׁוּט שִׁירְשׁוֹ אִמָּן חוֹלְקִין בְּשָׂוֶה בֵּין שְׁהִיָּה בְּכוֹר לְנַחֲלָה בֵּין שְׁהִיָּה פְּטוּר רְחֵם:

שו"ע חו"מ סימן רעה סעיף א

א. אין הבכור נוטל פי שנים אלא בנכסי האב ולא בנכסי האם ¹, ואפי' הוא בכור לאב ולאם הרי הוא והפשוט חולקים בנכסי האם בשוה.

ה. מרשב"א בסי' קצ"ח, ובסי' תשנ"ט, דבלשון הא לך ה' סלעים והחזירם לי משמע שיש כאן חזרה מדבריו, דבתחילה אמר הא לך משמע מתנה גמורה לעולם ואח"כ אומר והחזירם לי נמצא שחוזר מדבריו הראשונים ומבטלם. ט"ז ס"ק ז'. אבל באומר ע"מ להחזיר גומר בלבו שעה אחת לשם מתנה ומה שאמר אח"כ ע"מ כאומר מעכשיו דמי כלומר תהיה נתונה לך מעכשיו אבל תחזירהו לי אח"כ. ש"ך ס"ק ח'.

ו. ממשנה פ"ח דבכורות ובדף נ"א ע"ב ויליף לה שם בנ"ב ע"א מקראי.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' נחלות פ"ג ה"ד

אֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּשֶׁבַח ז' שֶׁשָּׁבְחוּ נִכְסִים לְאַחַר מִיתַת אָבִיו אֲלֵא מֵעֵלָה אוֹתוֹ הִשְׁבַּח בְּדָמַיִם וְנוֹתֵן הַיְתָר לְפָשׁוּט. וְהוּא שֶׁשִּׁשְׁתָּנוּ הַנִּכְסִים כְּגוֹן כְּרָמֶל שֶׁנַּעֲשׂוּ שְׁבָלִים וְכַפְנִיּוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ תְּמָרִים. אֲבָל שָׁבְחוּ מִחֲמַת עֲצָמָן וְלֹא נִשְׁתָּנוּ כְּגוֹן אֵילָן קָטָן שֶׁגָּדַל וְעָבָה וְאָרֶץ שֶׁהֶעֱלָתָה שְׂרָטוֹן הָרִי זֶה נוֹטֵל בְּשֶׁבַח פִּי שְׁנַיִם. וְאִם מִחֲמַת הוֹצָאָה הִשְׁבִּיחַ אֵינוֹ נוֹטֵל:

שו"ע הו"מ סימן רעה פעיף ו

ו. אין הבכור נוטל פי שנים בשבח ששבחו הנכסים לאחר מיתת אביו ^ה, והוא שהשתנו כגון סמדר ונעשו תמרים או כרמל ונעשו שיבולים. אבל שבחו מחמת עצמן ולא נשתנו כגון אילן קטן שגדל ונתעבה הרי זה נוטל פי שנים, ואם מחמת ההוצאה ^ט השביח אינו נוטל.

והוא שלא מיחה בהן הבכור אבל אם מיחה בהם ואמר להם אל תשביחו

ז. כסף משנה: אין הבכור נוטל פי שנים בשבח וכו' והוא שישתנו הנכסים וכו'. הר"ן כתב לענין הלכה קי"ל כרבא בחפורי והווי שבלי שלפופי והווי תמרי דפליגי בהו רבי ורבנן אסור לעשות כדברי רבי ומיהו אם עשה עשוי וכן פסק ר"ח דאע"ג דאמר רב פפא לקמן דאין הבכור נוטל פי שנים במלוה וקי"ל כוותיה לא פליג אדרבא ואפשר דרב פפא לא אמר אלא במלוה קסבר כיון דליתיה ברשותיה ראוי גמור הוא אבל בשלפופי והווי תמרי חפורי והווי שבלי דאיתיה ברשותיה אפשר דמודה לרבא ואם עשה עשוי אבל ראיתי להרמב"ם בפ"ג מהל' נחלות שכתב אין הבכור נוטל פי שנים בחפורי שנעשו שבלים וכפניות שנעשו תמרים וכיון שלא כתב יותר מכלל דס"ל דאפי' עשה אינו עשוי וכדבריו נ"ל דהא סוגיין רהטא דטפי מיקריא מוחזק מלוה משבח דאיפליגו ביה רבי ורבנן לפיכך נ"ל דברי הרמב"ם ז"ל עיקר אע"פ שגדולי האחרונים כתבו בהפך עכ"ל:

ח. מבב"ק צ"ה ע"ב. והוא שהשתנו הנכסים הוא מגמ' ב"ב קכ"ו ע"א וכפירוש רשב"ם שם.

ט. מב"ב קכ"ג ע"ב, והיינו שנטלו ההוצאה מתפיסת הבית. סמ"ע ס"ק י"ג.

הנכסים עד שנחלוק ולא שמעו לו והשביחו אם לא עשו בהם שינוי נוטל פי שנים בשבח. אבל אם עשו בהם שינוי אינו נוטל בשבח ולא בהפסד.^ב

עין משפט ז. הרמב"ם הל' נחלות פ"ג ה"א

אין הבכור נוטל פי שנים בנכסים הראויין לבוא לאחר מיתת אביו אלא בנכסים המחזקין לאביו שבאו לרשותו שנאמר (דברים כא-יז) 'בכל אשר ימצא לו'. פיצד. אחד ממורישי אביו שמת לאחר מיתת אביו הבכור והפשוט יורשין כאחד. וכן אם היתה לאביו מלוה או היתה לו ספינה בים יורשין כאחד:

שו"ע חו"מ סימן רעה פעיף ג

ג. אין הבכור נוטל פי שנים בנכסים הראויים לבוא לאחר מיתת אביו^ל, אלא בנכסים המוחזקים לאביו ושבאו לרשותו שנאמר "בכל אשר ימצא לו", וע"כ אחד ממורישי אביו שמת אחר מיתת אביו^מ הרי הבכור והפשוט

י. כגון ענבים ודרכו אותם אז קנו הפשוטים ע"י שינוי ואינו נוטל הבכור פי שנים בהשבח אלא בשעה כמו שמיחה בהן הבכור, דכל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה שקונין בשינוי. סמ"ע ס"ק ט"ו.

כ. היינו שנתקלקל היין אחר הדריכה, והטור כתב אף שלא עשו שינוי אלא חתכום ונתקלקלו אחרי שמיחה בהן אין הבכור נוטל חלק בהפסד. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ל. במשנה בפ"ח דבכורות ובדף נ"ב ע"א. ועייין בפעמוני זהב שהביא פלוגתא במי שמת והניח נכסים מוחזקים בידו וגם ראויים לבוא וגם הניח שטר חוב עליו וישנו ויכוח בין הפשוטים לבכור מהיכן יגבה השטר חוב שהבכור אומר יגבו אותו מן הראוי כך יקבל יותר פי שנים במוחזקים. והפשוטים טוענים שהשטר חוב יגבה מהנכסים המוחזקים וכך יצומצם חלקו של הבכור כי אינו נוטל פי שנים בראוי. ע"ש מה שהאריך.

מ. ואע"ג דבסי' רע"ו נתבאר שאפי' מת הבכור בחיי אביו, בני הבכור עומדים במקום אביהם ליטול ב' חלקים, שאני התם שהבן כרעא דאבוה הוא והרי הוא כאילו הבכור חי ויורש הממון המצוי אצל אביו, משא"כ כשמת אבי הבכור ולא היה ממון מורישו מצוי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

נוטלים כאחד.

ה"ה אם היתה לאביו מלוה נ הרי הבכור והפשוט יורשים אותה כאחד.

בידו בשעה שמת אלא בידי אבי אביו של הבכור, והרי אינו הבכור אבי אביו אלא אביו וביד אביו לא היה ממון מצוי. סמ"ע ס"ק ב'.

נ. מימרא דרב יהודה אמר שמואל. ב"ב קכ"ד ע"א. משום דג"כ אינה מצויה אצל אביהם כשמת דהלואה להוצאה ניתנה. ובסעיף ז' חזר וכתבו מ"ן ושם בא להשמיענו אפי' ההלואה בשטר אין הבכור נוטל בה פי שנים. סמ"ע ס"ק ג'. וכתב הפעמוני זהב דמי שיש לו כסף בבנק אם הוי ראוי או מוחזק הביא פלוגתא בזה, גם שם לגבי שטר עיסקא הביא פלוגתא. דפלגא פיקדון ופלגא מלוה.

וביביע אומר חו"מ ח"ח סי' ח' העלה דכספים הנמצאים בבנק יש להם דין ראוי ואין הבכור נוטל בהם פי שניים הגם שהם בטוחים מ"מ מחוסרים גוביינא ע"ש. וכמו לגבי דין שטר לקמן בסעיף ז'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com